

నీ టీని ఎక్కువిక్కడ ఒడిసిపట్టి భూగర్బ
నీజలాను పెంచితే నది జలాల వాడకం
తగ్గిపోతుంది. దేవశ్వాస్తంగా పెద్దాప్రాజెక్టులు
కట్టాలి. ఎన్నికల వ్యాయాలు కేసం నిమ్మలు
పొగుచేసుకోవాలనే రాజకీయ నాయకుల ఆ
కాంక్షతో జలవివాదాలు పెరగుతున్నాయి.
దేశంలో బనకచర్ల ప్రాజెక్టులో పాటు మరీ
ఏడువివాదస్వర అంతరాష్ట్ర ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. కావేరినదిపై తమిళనాడులో హగైనస్కల్స్, పెరియార్ నదిపై కేరళలో మధ్యపెరియార్, పొల్చార్ నదిపై తమిళనాడులో పొల్చార్ ప్రాజెక్టు,
వంశధారాపై ఆంధ్రప్రదేశీలో వంశధారాప్రాజెక్టు, గోదావరిపై మహారాష్ట్రలో బాబ్లీప్రాజెక్టు, తుంగ
భద్రపై కర్కాటకలో తుంగభద్రప్రాజెక్టు, కృష్ణ
నదిపై కర్కాటకలో అలమట్టి వంచిపి విమాన్ప
దమ్మెన ప్రాజెక్టులున్నాయి. 1969లో మహా
రాష్ట్ర, కర్కాటక, ఉమ్మడి అంధ్రప్రదేశీ ఒడిశా,
మద్యప్రదేశీ మధ్య జలవివాదం పరిష్కారం
కేసంగా గోదావరి నదిజలాల పించాదల్చిబున్న
బచావత్త చైర్యన్గా ఏర్పాటుచేశారు. 1969
లోనే మహారాష్ట్ర, కర్కాటక, ఉమ్మడి ఆంధ్ర
ప్రదేశీ రాష్ట్రాల కృష్ణ జలవివాదల పరిష్కారం
కేసం కృష్ణ ల్రిభ్యునల్ బచావత్త అధ్వర్యతన
వేశారు. 1969లో రాజస్థాన్, గుజరాత్,
మద్యప్రదేశీ, మహారాష్ట్ర మధ్య నీచిపివివాదం
కేసంగా నర్సర్యా జలాల వివాదాల్చిబున్న
ఏర్పాటు చేశారు. 1986లో రావి, బియాన్
జలవివాద ల్రిభ్యునల్ ఏర్పాటుచేశారు.
రాజస్థాన్, హరియాణా, పంజాబ్ మర్యాదీసీ
వివాదంపరిష్కారం చేయడానికి వేశారు.
1990 లో కావేరి జలవివాద ల్రిభ్యునల్
ఏర్పాటు చేశారు. 2004లో ల్రిషెప్పుమార్క
చైర్యన్గా కెడబ్బు డిటీ-2 వేశారు. ఇందుల్లో
కొత్తగా తెలంగాణ రాష్ట్రం చేర్చినారు.
మహారాష్ట్ర, కర్కాటక, ఆంధ్రప్రదేశీ ఉంది.
తాజాగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఎపి రీ ఆర్సెని
హిం వట్టం సెక్షన్ 89 ప్రకారం కాకుండా
నదిజలాల చట్టం 1956 సెక్షన్ 3 ప్రకారం
సీటి వాటాలు తేల్పాలని భూతిది చేస్తుంద
టంతో సాగడిత ముదలైంది.

జలవిషాదంలో ఓటు బ్యాంకు 'రాజకీయం'!

‘టీ’ త్వరితంగా నింపే సీక్యూర్సు సముద్రన పడిపోయే శాపం తన కెందనని- బరువై దయకర్యలై తన వెలియై జక బిలియై -ఉపు సాగులలోకి వెళ్లలేక వెచ్చివైచ్చి పదుపున్నది ఆ అలల అలజిసి ఆ తడి అరని కంఠిల్లి కనపడలేదు వినపడలేదా’ సుధూల అశ్ఫోక్ తేజి నదిలో పరకాయ ప్రవశించి వేసినప్రశ్నను, ప్రజలు అందిపుచ్చుకొని జలవివాదాలు పరిష్క రిచే త్రైబ్యునల్స్ కు, కేంద్రప్రభుత్వానికి ప్రశ్నవేసి నిలదీయాలి. నైరుతి రుథుపవనాలు తగినప్పుడల్లా దేశంలో జలవివాదాలు రాష్ట్రాల మధ్య తలత్తులైన్నది. భారతదేశంలోని నదుల్లో 85శాతం అంతరాష్ట్ర విభాగానికి చెందిన నదులు ఉన్నాయి. ఆ నదీజలాల పంపకంపై అనేక వివాదాలు తలత్తులున్నాయి. రాజకీయాన్యాయకులు వాటిని ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలుగా మలుపుకొని లబ్బిపొందుతున్నారు. జలవివాదాల త్రైబ్యునస్తు వివారణలు సుఫీర్కాలం సాగుతుండడతంతో వివాదాల పరిష్కారం తీవ్ర జూప్యం జరుగుతోంది. అంతరాష్ట్ర నదిజాలాల సమస్యలు మనదేశ సమాఖ్య విభాగానికి ప్రతిబింబంగా మారుతేన్నది. దీఱిణి భారతదేశంలో గోదావరి, కృష్ణా, కావేరినదులు నిత్యం వివాదాలకు కేంద్రాలింపులు మారినాయి. ఉత్సర్ధిన రావి బియాహ్, నర్సర్దా వివాదాలవై త్రైబ్యునల్ దృష్టి సారించాయి. తమిళనాడు, కర్కాటక మధ్య కావేరి వివాదం తరుచుగా తలత్తుతుంది. కావేరి జలవివాదం తమిళనాడు కర్కాటక రాష్ట్రాల మధ్య కావేరినది నీటి వసరుల పంపిణీపై చాలా కాలంగా కొనసాగుతున్న వివాదం. కావేరి నది ద్వింది భారతదేశంలోని కర్కాటక, తమిళనాడు, కేరళ, పుదుచ్చీరి రాష్ట్రాల గుండా ప్రవహించే ఒక ప్రధాన నది. ఇది కంఠార్థాల ప్రజలకు జీవుడి, తాగునీరు, సాగునీరు, విద్యుత్ ఉత్పత్తికి నీటిని అందిస్తుంది. 2023లో కావేరి జలవివాదం తలత్తుడంతో తమిళనాడు సుప్రీంకోర్పసును ఆశ్రయించి, తమ పంటలకు మధురుగా ప్రతి లోఝా సెక్సుకు 24,000 కూడా సెక్సుకుల కావేరి నీటిని విడుదల చేయాలని కర్కాటకను కోరింది. దీనికి ప్రతిస్పందనగా, కోర్పు కర్కాటకను 15 లోఝాల పాటు తమిళనాడుక 10,000 కూడా సెక్సుకుల నీటిని విడుదల చేయాలని ఆధేశించింది. ఆ రెండు రాష్ట్రాలు ఎపరకి వారు కావేరి నది నీటిలో

భాగ్నంగర్ భాస్కర్ కుమార్
ఎక్కువవాటాను డిమాండ్ చేసున్నాయి. ఈ వివాదం దశా జూలూగా కొనసాగుతోంది. తరచుగా నిరసనలు, హింసకు దారి తీసింది. ఈ వివాదంపై లోతైన అధ్యయనం ఎక్కుడ ఉంది. కృష్ణానది జలాల ట్రైబ్యూనల్ తీర్చుపుకరం కర్రాటక ప్రభుత్వం లార్ బహాదుర్ సామ్రాజ్య ఆలమట్టి డ్యూమ్ ఎత్తును 519 మీటర్ల నుంచి 524.26 మీటర్లకు పెంచి ఎగువ కృష్ణా-3లో ఎత్తున నీటిని వినియోగించుకోవాలనే ప్రతిపాదన ఉమ్మడిఅందుప్రదేశ్ పాలకులు తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. కృష్ణానది జలాల పంచి తీ కోసం బచావత్ ట్రైబ్యూనల్ కాలపరిమితి ముగియడంతో ట్రైబ్యూనల్ కర్రాటక, మహారాష్ట్ర, ఉమ్మడి

నసాగుతున్నప్పుడే మహారాష్ట్ర, ఆంధ్రప్రదేశ్, బరిస్సా, నుభ్వద్రుదైక్, కర్ణాటక మధ్య 1975 సంవత్సరంలో అనేక అంతర్రాష్ట్ర భ్వయాలు కుదిరాయి. తదనంతరం, 1978-9 సంవత్సరంలో నీచిపొరుల ప్రాజెక్టుల సంబంధిత సంబంధంలో వెంచి పాటీ రాష్ట్రాల మధ్య ఛైపోలిక్ త్రిపోలిక్ ఒప్పందాలు జరిగాయి. ట్రైబ్యూనల్ ఈ ఒప్పందాలన్చింటినీ పరిగణ లలోకి తీసుకుంది. గోదావరి పరివాహక రాష్ట్రాల అభ్యర్థనల పరిగణనలోకి తీసుకుని వాటిని తుది అపార్ట్లో చేర్చింది. మహారాష్ట్ర పైఫాన్స్ రక్ష గోదావరిలో ప్రవాహస్ని ఉపయోగిం శకోవచ్చు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం పైఫాన్ దిగువన ఉన్న గోదావరి ప్రవాహాలను ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఆదేవిధంగా, ద్వైపాక ఒప్పందాలు గోదావరి ఉపనుమల నీటిని పంచుకోవడానికి జరా అనుమతిస్తాయి. ఈ ఒప్పందం ఇంచంపల్, పోలవరం ఉంటి అంతర్మాష్ట ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి అనుమతి ఇచ్చేవిధం ట్రైబ్యూనల్ 1980 జూలైలో తనఱవార్దను ఇచ్చింది. పోలవరం ప్రాజెక్టు ఒప్పందం ప్రకారం పోలవరం ప్రాజెక్టు నుండి 0 టీఎంసి గోదావరి నీటిని విజయవాడ ఆనకట్ట ఎగువన నున్న కృష్ణానదికి ముక్కింపవచ్చు. ఈ విధంగా కృష్ణాలో మళ్ళిం బుండ నీటిని ఈక్కింది విధంగా మచుకుంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ 5 టీఎంసి కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర 35 టీఎంసి ఇంచంపల్ పూళార్థ సాధక ప్రాజెక్టు మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర దేశేకల ఉమ్మడి వెంచరగా ఉంటుంది. ఇది త్రిపోలిక్ అంతర్రాష్ట్ర నియంత్రణ బోర్డు ఆదేశాల ప్రకారం అమలు చేయబడ అంతో పాటు నిర్వహించబడుతుందిని గోదావరి నదిపై ట్రైబ్యూనల్ దిశ నిర్ణిశించింది. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్లో నిదబ్బునికి ఏ గ్రాతం తెలువకుండానే మహారాష్ట్ర కైవ్యర్థ ప్రాజెక్టు నుంచి ఆశ్చీ పరకు లెక్కకు మిక్రోలి ప్రాజెక్టులు గోదావరిపై నిర్మించి మారు 300 టీఎంసిల నీరును చెరబట్టుపడంతో వివాదం లారేగింది. ఎన్స్పీ శిఫంలోనే బాట్లి ప్రాజెక్టును నిర్మించ అంతో ఉమ్మడి పికి మహారాష్ట్రకు మధ్యముద్దమే నదిచింది. లెలంగా రాష్ట్రం ఏర్పాటునంతర మహారాష్ట్రం సమొద్యు సేసం లెలంగాకా యత్నించినా తుమ్మడిహట్టివద్ద ఎత్తు తగ్గిం లుకొని ప్రాణహిత్వం రిజర్వార్యర్ నిర్మించువాలని మహా

రాష్ట్ర పరిత్యుక్తి విధించింది. ఓటీ బ్యాంకు రాజకీయాలకు నదీజలాల వివాదాలు వేడికలుగా మారుతున్నాయి. నీటి వివాదాలు పరిపోర్చారంకు పట్టిస్తుమైన పారదర్శకమైన విధానంతో పాటు సమాఖ్య స్వార్థితో విశాల దృక్కూటంతో ముందుకు పోవాలి. కర్రాటకలో కేంద్రంలో ఒక పార్టీ పాలన ఉన్నప్పుడు తమికనాడు ఇఖ్బందిపేటేలో చర్చలు తీసుకోవడం. ఒకవేళ కర్రాటకలో ఒక పార్టీ, కేంద్రంలో ఒక పార్టీ ఉన్నప్పుడు అదే కావేరి వివాదంను మరోకొణలో చూడటం మాసకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ట్రైబ్యూనల్ తీర్ములలో పారదర్శకత పెంచాల్సిన అవసరంఉంది. రాష్ట్రాలు అన్యాయం జరిగిందని ఆర్టికల్ 136, ఆర్టికల్ 32, ఆర్టికల్ 21 అనున రించి చీఫీమెయాటికి స్పుర్తించుట్టునుత్రయిస్తున్నారు. నీట్లకు రాజీ కీయాలకు బంధం పెరుగుతుండటంతో భారత దేశంలో రాష్ట్రాలమధ్య యుద్ధ వాతావరణం నెలకొంటున్నది. ఎక్కువారాజ్య సమితి మాజీ సెక్రటరీజన రథ శైల్పికోనే ఘలి చేసిన హాప్పరికలు మన పాలకులు పరిగణలోకి తీసుకొని అంతరాష్ట్ర నదీజాలల పరిపోర్చారంకు ఒకి శాశ్వత ట్రైబ్యూనల్ ఏర్పాటు చేయాల్సి ఉంది. వివాదాలను తగ్గించాల్సిన అవసరం ఉంది. కేంద్రం ఒక్కటి కూడా ఈ వివాదాన్ని పరిప్పురించలేదు. ట్రైబ్యూనల్, కేంద్ర ప్రభుత్వం నదిజలాల వివాదాలను బిచ్చితంగా అంచనావేసి ప్రాంతీయంగా ఉండే అవసరాలనుతీర్ణాదానికి పెద్దమనస్య తో వ్యవహరించాలి. నదిజలాల సమస్య పెరిగిపెరిగి జాతీయమనస్యగా మారే అవకాశం ఉంది. కృష్ణానది సుంచి సముద్రంలో వృధాగా కలిసేసిటిని బునకచ్చద్వారా కరవు పీడిత ప్రాంతమైన రాయల్సీమకు తరిపొందుని చంద్రజాబు 200 లేటింగ్సి ప్రాజెక్టును ప్రతిపాదిం చడంతో తెలంగాణ మత్తిరేకించింది. అంతరాష్ట్ర నదిపై ఒక రాష్ట్రం ప్రాజెక్టు నిర్మించి, అభివృద్ధి చేయడంవల్ల నది పరివాహకాలంలో ఉన్న ఇతర రాష్ట్రాలు తమ ప్రయోజనాలకు భంగం కలుగుతుండనే బావనతో వివాదంకు ఆజ్యం పోస్తున్నాయి. కేంద్రం కూడా నది జలాల చట్టం 1956ద్వారా పరిపోర్చారం కోసం చౌరపూపడం లేదు. అంతరాష్ట్ర నదిజలాల చట్టం 2019లేక సవరణలలో అదే సంవత్సరం జలై 25 చట్టుపుష్టిల్లో పెట్టినది నది వివాదాల పరిపోర్చారంకు దోహదం చేసేలా ఉన్నప్పటికి ఆయా రాష్ట్రాల మధ్య ఒప్పందాలు, పరిపోర్చాలను చేయడానికి సవరణలు ఇంకా ఇందులో చేయాల్సినవి ఉన్నపాపి. ●

కప్పుడు దేశ రాజీవీయాలలో
 2 ఓ వెలుగు వెలిగిన ఖిన్సిపి
 అధినేత్రి మాయావతి రానురాను
 మరింత చీకిలొపు పయిస్తున్నాన్న
 రా? అమె ఇప్పేవర తీసుకొన్న కొన్ని
 నిర్ణయాలు, చేసిన ప్రకటనలు అదే

‘మాయా’ వైరాగ్యం!

ఎ.వి.వి ప్రసాద్

మాయావతీ

దిస్తూపార్టీని ఉన్నత్తులైతి తీసుకువచ్చాలో ఒక సమ్ములు రాజకీయ వారసత్వంలో ఉన్నాయి కి చేరుకోవడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ నుండి చీరెర్కోగా ఉన్న మాయాపత్తి ఆ అర్థాడ్యు శంకల్చించారు. షైరీభార్య నాయకురాల్ కియాల్ ప్రారంభంలోనే సంపలనం నుండి న ఆమె నాలుగుసార్లు ముఖ్యమంత్రి ప్రించారు. ఆమె అధికారంలో ఉన్నకులం ఓ సంపలనమే. ప్రశంసలు, విమర్శలు ఎవ్వుచేవచ్చాయి. అధికారంలో ఉన్నప్పుడు సుని ఎంచుకొని బహిరంగంగానే ప్రకటించాక, తన ఆత్మకర్థలోకూడా అతడి గుణానుకూల అభిప్రాయాలు ప్రకటించారు జూన్‌లో ఆకాశమన్ బీఎస్‌పి జాతీయ సత్తర్గా నియమించి తన తర్వాత అలంకరించి అనుస్థలు ప్రకటనలు చేశారు. అప్పట్లోనే ఆకాశవ్యతిశేర్కంగా కూడా చాలామంది మాట్లాడారు. పార్టీలో ఎందుర్కొను నేతులు, కాప్టివ్ రీంగ్ అనుచరయిలండు యి ఉనమాలు పూర్తిగా ఏరుగసి కుర్రాం సత్తుబాధ్యతలు అప్పగించడమేమిటిని ఎగానే చాలామంది ప్రశ్నించారు. అయితే వాతి ఒకసిర్కయం తీసుకొంటే అది మళ్ళీ గనుక, ఎవరేమనుకున్నా అతడే తన ఎంచాలా సందర్భాలలో ఆమెన్‌క్రిచెప్పేరు వ్యక్తిని ఇప్పుడు హరాత్ముగా తోలింగిచివ్వాలికి ఇక ఎలాంటి సంఘంధం లేకుండా బిబ్బారు. దీనిపెనుక ప్రధానకారణం ఇచ్చివల్సి లలో చాలా గోల్ మాల్ జరగడమేనిని ఉట్టున్నారు. అతడి బహిర్వారణ ప్రభావం కేరెవైపు ఎక్కువైపు పడవచ్చు. 2007లో శాతంగా ఉన్న బీస్సీ కట్టుశాతం 2024 ఎన్నికల నాట్టికి 9.39 శాతానికి పడిపోతి పేర్లో ఎంత త్వరగా ఉనికిని కోల్పోతాడు అరథవుతుంది. ఇంకా మాయాపతి పొన్ని వేసి విజయం సాధించే శ్రితిలో బీస్సీ గనుక వారసని ఎంపికవుపుయలో ఆమె నిర్జయం తీసుకోవడం అవసరం. మాయా దగరే బీస్సీ ఆగిపోకుడు కూడా! ●

తకలం మానంగానే పు మళ్ళీకిర్యాలీక రాజు బ్రహ్మయానికి వచ్చినట్లు పాలోంటున్న కార్యక్రమాన్నాయి. డమ్మెత్రాభ్యం తరాయాంలో అమెరికా సిన కమలా హర్షరిన్ గతి ఎన్నికల్లో చివరిపరికూ నకు గడ్డిపోటీ ఇచ్చిన నిమిపంట ట్రంప్ నకు మలా ఉటమి భారాదైంది. లక్ష్మీర్ల ఈట్లు గెలుచు 226 ఈట్లు మాత్రమే ఏ వచ్చిమానిన తర్వాత హోనం వీడారు. కొన్ని లక్ష్మీర్ల కొన్తమేర వ్యవధి తాన గెలవలేమని భావిం చుచ్చ, న్యాయం, భవిష్యత్తు ల్పి ఉండేనన్న వ్యాఖ్యలు లో పరాజయం తర్వాత శ్రుత్కమాలకు పాజరయ్యా. తాజాగా తాను కాలి పోటీకి సిద్ధంబువున్నట్లు దించు. ఈవేసవిలోనే దంపై తుదినిర్ణయం పుస్తకం కాలిపోర్చియ్యా మ్మ కొనసాగుతున్నారు. స్వయం గవర్నర్గా పోటీ ధాన కారణం కూడా ఈరాష్ట్ర ప్రజలు ఉటర్లు లై వస్తున్నారు. ఇదేరేసు రోరిస్ వస్తే ఖచ్చితంగా ఉండన్న నమ్మకంతోనే ట్లు తెలుస్తోంది. 2024 కర్వాత మళ్ళీ 2028 యకూడని కూడా పోరిస్ కాలిపోర్చియ్యా ముందున్నారు. తన కాపోడుకోవడంకోసం

గవర్నర్ రాజు

చూస్తే హైదరిను గణసీయంగా మద్దతు లభిం
 చింది. 72శాతం మంది డెమెక్రాటిక్ ఉట్రులు
 తాము కములాపరిస్థితికి మద్దతిస్తామని చెప్పారు.
 8 శాతం రిబిల్పుక్కు, 38శాతం ఉట్రులు మాత్రం
 ఏ పార్టీకి ప్రాధాన్యత నివ్వుచేరు. కాపిటల్ వీక్సీ
 పోల్ సర్వే కంపాడి ఫిబ్రవరిలో నిర్వహించిన
 నయేను చూస్తే కాలిఫోర్నియా మొత్తంగా కములా
 హైదరినుకే మద్దతునిచ్చారు. మొత్తం ఉట్రల్లో
 23శాతం ఆమెకే మద్దతిస్తే 21శాతం రిపబ్లికన్
 బిజనెస్ మాన్ జాన్ కాస్ట్ కు మద్దతిచ్చారు.
 పోర్ట్రెంకు 16శాతం, మాజీ రిపబ్లికన్ అభ్యర్థి
 లాన్డ్ పీచెన్ పదిశాతం మద్దతునాధించారు.
 ఇప్పటివరకూ ఉన్న రాజకీయ పరిణామాలను
 చూస్తే సుమారు ఆరుగురు అభ్యర్థులు తాము
 గపర్చున్న రేసులో ఉన్నట్టు అభికాలకంగానే ప్రక
 తీంచారు. వారిలో లాన్సెంజల్స్ మాజీ మేయర్
 అంటోనియో వల్లార్టేగోసా, మాజీ స్పీకర్ టోని
 అట్లోన్స్, ప్రస్తుత ఎల్లి ఎలెనీ కౌనాలాకీస్లు
 కమలాకు పోటీగా కనిపిస్తున్నారు. మాజీప్రమత్తు
 కంట్రోల్రు బెట్టియా, కాలిఫోర్నియా పబ్లిక్
 షాప్ప్రెక్స్ పర్యవేక్షకులు టోని ఠర్యాండ్లుకూడా
 పోటీ చేస్తామని చెపుతున్నారు. కాలిఫోర్నియా
 అట్లార్టి జనరల్ రాబ్ బోంటా ఇప్పటికే కమలా
 హైదరినును ఎండార్స్ చేస్తూ తాను పోటీలో
 ఉండనని ప్రకటించారు. ఆమెకే మద్దతిస్తానని
 త్రతి అమగలోనూ తాను ఆమెకే మద్దతిచ్చాన
 న్నారు. అభ్యక్త పదవికి మళ్ళీ పోటీ చేయనని
 చెపుతున్న కములా హార్స్ ఇప్పగు కాలిఫోర్నియా
 యా గపర్చున్న పదవి పోటీకి ప్రాధాన్యత
 నిస్తున్నారు. ప్రస్తుత గపర్చున్న పదవి కాలం
 2026తో ముగుస్తుంది. స్టోనమ్ 2028
 అభ్యక్త ఎన్ని కలకు డెమెక్రాటిక్ పార్టీ అభ్యర్థిగా
 రావుప్పున్న అంశాలు కూడా ఉన్నా ఆయన
 వరకూ ఎలాంటి సంకేతాలు ఇప్పలేదు. మొత్తం
 గా చూస్తే అభ్యక్త పదవికి ఎన్నికల్లో ఉటమి
 భారంతో కుంగిపోకుండా మళ్ళీ ప్రజా జీవితం
 లోకి రావాలని కః మాజీ ఉపాధ్యక్షరాలు
 నిర్జయించు కోపడాన్ని డెమెక్రాట్లు మొత్తంగా
 సాగుతున్నారనే భావించాలి. ●

పెరిగెన విద్యార్థులు.. తగ్గిన యూనివర్సిటీలు

ప్ర వంచంలోనే అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశంగా 2023లోనే భారత్ అవశరించడం, ప్రపంచ జనాభాల్ ఆరవ వంతు భారతీయులే ఉండడం, భారతీయుల సగటు వయస్సు 28.4 ఏండ్రు ఉంటూ ముద్దుగా ‘యువభారత్’ అంటూ నోరా పిలవడం చూస్తున్నాం. అత్యధిక యువ జనాభా కలిగిన దేశంగా అవశరిస్తూ ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తును కలిగిన దేశంగా నిలుస్తూ, (2011 గణాంకాల ప్రకారం) దేశంలో ఆక్రూర్సుత రేటు 74.04 శాతం, ప్రాథమిక పారుల స్వాల నమోదు నిప్పుత్తి దాదాపు (జిఃఅర్) 100 శాతంగా, ఉన్నత విద్యలో స్వాల నమోదు నిప్పుత్తి (2021-22 ప్రకారం) 28.4 శాతం నమోదు కావడం చూస్తున్నాం. భారత ప్రభుత్వ లక్ష్యాల ప్రకారం 2035 నాటికి ఉన్నత విద్యలో జిఃఅర్ 50 శాతానికి చేర్చడానికి ప్రణాళికలు అమలు చేస్తున్నారు. 2021-22లో యూనివర్సిటీ విద్యలో 4.43 కోట్లుగా ఉన్న నమోదును 9 కోట్లకు పెంచడానికి ప్రస్తుతం ఉన్న యూనివర్సిటీల సంఖ్యను సైతం రెల్చింపు చేయవలసిన అవసరం ఉంటిని నిప్పుటాలు సూచిస్తున్నారు. భారతీయ యువతను శైఖరించ కలిగిన విద్యావంతులూ మార్గుడంలో భారత్ విజయం సాధిస్తే 2047 నాటికి మన దేశం వికిసిత భారత్” స్థాయి ఎదుగుతుందనడంలో అతిశయ్యాతీ లేదు. 2022 గణాంకాల ప్రకారం ప్రస్తుతం భారత్లో 1,160 యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయని, ఇంచులో 52 కేంద్రియ విశ్వవిద్యాలయాలు, 808 రాష్ట్ర, ప్రైవేట్ విశ్వవిద్యాలయాలు, 152 జాతీయ స్థాయి విద్యా సంస్థలు, 06 రాష్ట్రస్థాయి సంస్థలు ఉన్నాయి. మన దేశంలో 418 ప్రభుత్వ యూనివర్సిటీలు, 390 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు, 80 ప్రైవేట్ డిమ్స్ యూనివర్సిటీలు, 44 ప్రభుత్వ డిమ్స్ యూనివర్సిటీలు, 18 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు/ఉండులో ఒక్కటి

మాత్రమే ప్రైవేట్) ఉన్నాయి. అంటే దాదాపు 470 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు ఉండగా, అన్నీ కలుపుకొని దాదాపు 530 ప్రఫుల్ఫ్యూ (రాష్ట్రకెంద్ర) యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా విస్తరించిన 1,160 యూనివర్సిటీల్లో 680 పట్టణాల్లో, 480 గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. మన దేశ జనాభాలో 66 శాతం గ్రామీణంలో ఉండగా 41శాతం మాత్రమే ఆ ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాల్లో 34 శాతం జనాభా ఉండగా 59 శాతం యూనివర్సిటీలు ఈ పట్టణాల్లో నెలకొల్పడం జరిగింది. భారతీలో ఉన్న 47,947 కళాశాలల్లో 60 శాతం గ్రామీణంలో, 40 శాతం పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. అధిక యువత నివసించే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో యూనివర్సిటీలు, కాలేజీలు పెరిగితే గ్రామీణ యువత కూడా ఉన్నత విద్యాభ్యాసం తైపు మొగ్గ చూపే అవకాశం ఉంటుందని గమనించాలి. అత్యధికంగా రాజస్థాన్లో 93, గుజరాత్ లో 91, యాపీలో 87 యూనివర్సిటీలు ఉండగా, అందమాన్ నికోబార్లు/బ్రిటీష్ ద్వీపాలు/దార్శా సగర హవేలి/దయ్యా డమన్లేలో ఒక్క యూనివర్సిటీ కూడా లేకపోవడం విచారకరం. జనాభా ప్రాతిష్ఠానికం కళాశ్యామాల్లో తక్కువ జనాభా ఉన్నప్పుడికీ ఎక్కువ ఉన్నత విద్యా సంస్థలు ఉండడం, యాపీ/బ్రిటానీ/ ఏపీ/ చంత్రస్థముడులలో అదిక జనాభా ఉన్నప్పు టీసి దానికి తగినట్టాగా కాకుండా తక్కువ విద్యా సంస్థలు ఉండడం గమనార్థం. దేశవ్యాప్తంగా జిల్లాల వివరాలను గమనిస్తే అత్యధికంగా జైపూర్ జిల్లాలో 35, బెంగళూరు లో 25, అహ్మదాబాదు జిల్లాలో 21 యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయి. మన దేశంలోని 160 జిల్లాల్లో ఒక్క

A photograph capturing a quiet study session in a large, open-air hall. In the foreground, two female students are seated on the floor, engrossed in their books. One student is wearing a light blue t-shirt and dark pants, while the other is in a purple top. In the background, a male student in a blue shirt and black pants stands leaning against one of the many red brick pillars, also reading. The hall features a series of arches and pillars, creating a rhythmic pattern across the background.

బోధించే కళాశాలలు ఏర్పాటు చేయవలసిన అగత్యం ఏర్పడింది. ఈ ప్రాంతాల్లో 167 యూనివర్సిటీలు, 2,293 కాలేజీలు ఉన్నాయి. ఈ మారుమాల ప్రాంతాల్లో కెల్లా అత్యధికంగా డెప్రాచూన్లో 19 యూనివర్సిటీలు, 132 కాలేజీలు ఉన్నాయి. ఇలాంటి మారుమాల ప్రాంతాలకు చెందిన 116 జిల్లాల్లో ఒక్క యూనివర్సిటీ కూడా లేకపోవడం వచ్చం, 23 జిల్లాల్లో ఒక్క కాలేజీ కూడా లేకపోవడం గమనార్థం. భారత ప్రభుత్వం గుర్తించిన ఆస్పిచేపనల్ జిల్లాలు లేదా ఆకాంక్ష కలిగిన 112 జిల్లాల్లో 74 జిల్లాల్లో యూనివర్సిటీలు లేకపోవడం, 43 జిల్లాల్లో ఒక్క యూనివర్సిటీ మాత్రమే ఉండడం గమనించారు. ఈ వర్షంలో కేవలం రాంచిలో మాత్రమే 18 యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయి. దేవాయాపురంగా 2015-16లో 755 యూనివర్సిటీలుండగా, 2022 నాటికి వాటి సంఖ్య 1,160కి పెరగడం జరిగింది. ప్రస్తుతం ఒక లక్ష (18-23 ఎండ్ల) యువతకు 0.8 యూనివర్సిటీలు ఉండగా, 33 కళాశాలలు ఉన్నాయి. చంఢి ఘర్లలో ఒక లక్ష యువతకు 17 యూనివర్సిటీలు ఉండగా, యాపీ/బీహర్/ధర్తీస్టఫుడ్ రాష్ట్రాల్లో ఒకటి కన్న తక్కువగా నమోదు అయ్యాయి. లక్ష యువజనాభక్త అరుణా చల్లలో 1,692 కాలేజీలు ఉండగా, ధర్తీస్ట ఘడ్ / ఏపీల్లో ఒక్క కాలేజీ మాత్రమే ఉన్నది. ఉన్నత విధిలో జీకెఆర్ 28.4 శాతం ఉండగా, ఇందుల్లో నమోదు మహిళ లక్ష 28.5 శాతం, పురుషులకు 28.3 శాతంగా నమోదు అయింది. దేవాయాపురంగా 14 రాష్ట్రాలు/యాచీల్లో జీకెఆర్ దేశ సగటు కన్న తక్కువగా ఉండగా, తమిళనాడులో అత్యధికంగా 47 శాతం ఉన్నది. మొత్తంగా 10

రాష్ట్రాల్లో జీకశార్ ఒకచి కన్న తప్పువగా నమోదు కావడం విచారం కరం. ఇప్పుటికి ఒక్క యూనివర్సిటీ టీ కూడా లేని మూడు యూచీల్లో యూనివర్సిటీలను నెలకొల్పడం లేదా ప్రస్తుత కళాశాలలకు స్వయం ప్రతిపత్తి కలిపించడం లేదా దీమ్మీ యూనివర్సిటీలుగా మార్పడం జరగాలి. ఒక్క యూనివర్సిటీ టీ కూడా లేని 380 జిల్లాల్లో నెలకొల్పిన కాలేజీలను అవ్వేద్ చేయడం లేదా తప్పన్న యూనివర్సిటీలుగా మార్పడం సత్యరమే జరగాలి. నేడు దేవహృష్టంగా, ముఖ్యంగా మారుమాల ప్రాంతాల్లో ఉన్నత విద్యాసంస్కరణ ను నెలకొల్పడం, మహిళా విద్యకు పెద్దటి వేయడం సత్యర అవసరంగా తోస్తున్నది. నేడు సేవలు అందిస్తున్న యూనివర్సిటీ కాలేజీలతో పాటు నూతనంగా నెలకొల్పి యూనివర్సిటీలు లేదా కాలేజీల్లో ఆన్ని రకాలైన వసతులను కల్పించడం, విద్యతో పాటు నైపుణ్యాలను పెంచిపోయించడం జరగాలి. యువభారతాన్ని నైపుణ్య భారతంగా మార్చితేనే 2035 నాటికి 50 శాతానికి జీకశార్ చేరడంతో పాటు 2047 నాటికి వికసిత భారత లక్ష్మాంధన కూడా సున్మా ధ్యం అవుతుంది. మన దేశంలో 34 యూనివర్సిటీలు, 113 ఉన్నత విద్యాసంస్కరణ నాణ్యమైన సాంకేతిక విద్యను అందిస్తున్నాయి. మన దేశంలో 18-35 ఎండ్ర వయస్సు ఉన్న యువత 60 కోట్ల ఉన్నారు. వారందరికి ఉన్నత విద్య అందిత రాసున్న రోజుల్లో భారత భవిష్యత్తు ఘనంగా వెలుగొందుతుందని నమ్ముదాం. ముఖ్యంగా ఉన్నత విద్య సంస్కరణ లేని లేదా తప్పువగా ఉన్న మారుమాల ప్రాంతాల విషిష్టత, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సామాజిక సాంస్కృతిక వారసత్వాలను కాపోడుకుంటూ ఉన్నత విద్యలో మన యువభారత రాజిస్తూ, దేశ సుస్థిరాభివృద్ధికి బాటలు వేయాలి. ప్రపంచానికి మన నైపుణ్య యువ భారతం" దారి దీపం కావాలని ఆకారాద్దిశ్శాం. ●

